

A. FILIPOVIĆ, *Torzo*

pa nastaje niz djela s postimpresionističkim obilježjem s kojima se predstavlja kao izraziti kolorist (*Mrtva priroda*, *Interieur*). Osobito mjesto u njegovu opusu zauzimaju studije domaćih i divljih životinja, po kojima ide u red naših najistaknutijih animalista (*Lavovi*, *Tigar*, *Bikovi na livadi*). Radio je također i skulpture životinja (*Leopard*). Bavio se zidnim slikarstvom te je u zgradi Narodne skupštine u Beogradu izveo 1939. veliku fresko-kompoziciju. Ostavio značajan opus crteža i grafika. Uz to se bavio ilustracijom i opremom knjiga, a posebice karikaturom. Suradivao je u beogradskom »Ošišanom ježu«, a također je pisao o karikaturi. Samostalno je izlagao u Zagrebu, Vukovaru, Osijeku, Đakovu, Pragu, Beogradu, Pazinu, Vinkovcima i Slavonskom Brodu.

LIT.: V. Jurković, Slikar Vlatko Filakovac, Hrvatska prosvjeta, 1914, 11–12. — G. Krklec, Vladimir Filakovac, Reč i slika (Beograd), 1926, 9. — M. Kašanin, Izložba slikarskih radova g. Filakovca, Srpski književni glasnik (Beograd), 1927, 1. — M. Peić, Vladimir Filakovac, Republika, 1964, 2–3. — Isti, Vladimir Filakovac, u knjizi: Hrvatski slikari i kipari (Slavonija–Srijem), Osijek 1969. — R. Gotthard-Skiljan, Vladimir Filakovac, crteži i grafike 1911–1930 (katalog), Zagreb 1971. D. Hć.

FILIĆ, Krešimir, povjesničar i muzealac (Bjelovar, 16. II. 1891 – Varaždin, 31. XII. 1972). Studirao u Beču i Pragu. Bio je profesor gimnazije u Varaždinu 1917–42, poslije direktor Gradskoga muzeja. Zaslужan za osnivanje Muzealnoga društva (1923), Gradskoga muzeja (1925) i Moderne galerije hrvatske umjetnosti (1939) u Varaždinu. Zalagao se za adaptaciju Staroga grada za potrebe muzeja. Pisao članke, rasprave i monografije.

BIBL.: Život i prilike grada Varaždina od god. 1840–1860, Godišnji izvještaj Drž. realne gimnazije u Varaždinu za god. 1928/29, Varaždin 1929; *Varaždin u prošlosti*, Spomenica varaždinske gimnazije, 1636–1936, Varaždin 1937; *Inventar varaždinske tvrđe iz godine 1854*, VjZa, 1937; *Varaždinski muzej*, Varaždin 1943; *Franjevci u Varaždinu*, Varaždin 1944; *Banjski dvori nedaleko Varaždina*, Tkalčićev zbornik, Zagreb 1958; *Tri žrtvenika isusovačke crkve u Varaždinu*, Bulletin JAZU, 1967–74, 1–3.

LIT.: V. Švarc-Kalafatić, U povodu 80. godišnjice prof. Krešimira Filića, Vijesti MK, 1971, 1. — D. Ivaniš, Krešimir Filić, ibid., 1973, 2. D. Iv.

FILIGRAN, tehnika upotrebe zlatnih ili srebrnih (rjeđe bakrenih, željeznih) žica za komponiranje ornamentalnih motiva, često kombiniranih s granulacijom. Zlatni f. rađen je ponajviše u ant. doba i u sr.vijeku, dok srebrni prevladava kasnije, ali je često pozlaćen posve ili djelomično. Žice se savijaju i međusobno vežu; tako se formiraju komplicirani linearni motivi u plohi, koja je položena na metalnu podlogu ili stoji slobodno (*ažur-filigran*), obično raščlanjena i obrubljena tankim metalnim trakama, zbog delikatne strukture filigrana. U filigranskoj tehnici izrađuje se uglavnom

nakit (naušnice, narukvice), a i veći predmeti (križevi, korice za rukopise, kutije). Tehnika filigrana poznata je već oko 2500. u drugom naselju Troje, zatim u mikenskoj (oko 1500) i etruščanskoj (VI. st.) kulturi. Osobito se razvija za seobe naroda a vrhunac doseže VI–XII. st. u Bizantu. — Po uzoru na Bizant nastalo je u dalm. zlatarstvu IX. i X. st. nekoliko domaćih varijanta naušnica u dobrom filigranu. Izradba filigranskog nakita održala se u pučkoj umjetnosti sve do danas.

Naziv f. upotrebljava se i za tzv. vodeni znak, tj. znakove (slova, imena, figure) utisnute u papir još u tijeku proizvodnje radi osiguranja od krivotvorenja. Prvi vodeni znakovi pojavljuju se u XIII. st. i po njima je moguća datacija i lokacija isprava, kodeksa i dr.

LIT.: E. Krohn, Über Geschichte und Verbreitung des Filigrans, Berlin 1936. — S. Traljić i V. Mošin, Vodeni znakovi XIII i XIV st., Djela JAZU, 1957. I. Bh.

FILIP, Konrad, slikar (Zagreb, 9. X. 1874 – München, za vrijeme II. svj. r.). Učenik Obrtne škole u Zagrebu, zatim Škole za umjetnički obrt i Akademije u Münchenu. Slikao je žanr-prizore iz muslimanskog života (*Molitva muslimana*) i portrete (*A. Starčević*). Radio je pod utjecajem pariške škole. Samostalno izlagao u Münchenu (1900) i Zagrebu (1919).

LIT.: I. Kršnjavi, Pogled na razvoj hrvatske umjetnosti u moje doba, HK, 1905.

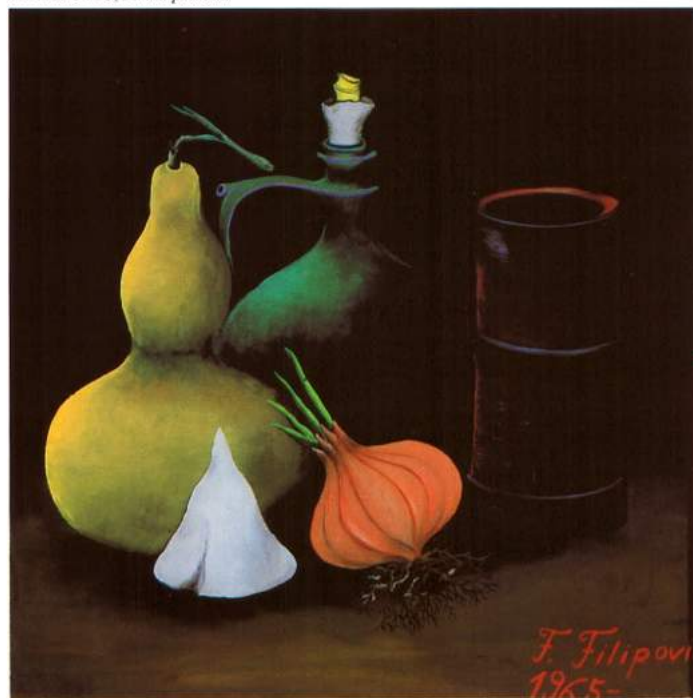
FILIPČIĆ, Ivan, arhitekt (Zagreb, 24. X. 1933). Diplomirao je na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu 1959. Bavi se projektiranjem javnih i stambenih zgrada. Kreativnim odabirom tradicionalnih elemenata koje skladno uklapa u krajolik postiže ravnotežu arhitektonskoga volumena.

Važnija su mu izvedena djela: hotel za samce u Borovu (1965), hotel »Barbara« u Zadru (1970, sa Z. Bregovcem), Spomen-dom u Kumrovcu (1974, s B. Šerbetićem, nagrada »V. Nazor«), kulturni centar u Pazinu (1981), bolnica za reumatske bolesti u Krapinskim Toplicama (1987), te tržnica u Zaprešiću (1991). Sudjelovao je na natjecajima za Nacionalnu biblioteku u Skoplju (1962, II. nagrada, s B. Šerbetićem i Z. Vrusom) i turističko naselje u Petrovcu na moru (1971, II. nagrada, s B. Šerbetićem).

LIT.: I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, ibid., 1986, 196–199. Z. Kol. i R.

FILIPJAKOV → SVETI FILIP I JAKOV

FILIPOVIĆ, Augustin, kipar (Davor, 8. I. 1931). God. 1949–52. polazio je Akademiju u Zagrebu. Diplomirao je na Akademiji u Rimu 1954 (prof. Guarisi). God. 1959. odlazi u Kanadu gdje je profesor na Brock University, St. Catharines i University of Guelph (Ontario). Modelira veće skulpture namijenjene javnim prostorima (*Veliki reljef*, 1970) i komornu plastiku lirskega karaktera. Poslije 1970. figuralni oblik pretvara u apstraktni znak (*Ofelija*, 1972; *Odnos*, 1972). Samostalno je izlagao u Rimu (1954, 1956),

F. FILIPOVIĆ, *Mrtva priroda*

Torontu (1960, 1965, 1967, 1970, 1973, 1989, 1991, 1992) i New Yorku (1969, 1971, 1973). Član je Royal Canadian Academy of Arts. Ž. Sa.

FILIPOVIĆ, Dragutin, kipar (Glina, 21. X. 1912 — Zagreb, 16. IV. 1943). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1934. Radio je u ateljeu A. Augustinčića na izvedbi njegovih spomenika. Bavio se portretom, aktom i figuralnom kompozicijom (*Radnik na odmoru*, 1939; *Ženski torzo*, 1940). Radovi su mu izlagani na skupnim izložbama u Zagrebu (1941, 1942), Zadru (1954) i Vukovaru (1965).

FILIPOVIĆ, Franjo, naivni slikar (Hlebine, 2. X. 1930). Zemljoradnik. Slika od 1945, izlaže od 1946. Tehnikom i tematikom tipičan predstavnik »hlebinske škole«. Na njegov razvoj presudno utječe I. Generalić. Samostalno izlaže u Beogradu i Zemunu (1959), Zagrebu (1966) i Münchenu (1967). Sudjelovao na izložbama u Londonu, Edinburghu, Petrogradu, Moskvi, Beču, Budimpešti, Zürichu, Hamburgu, Bratislavi, Amsterdamu.

LIT.: Naivni umetnici Jugoslavije (katalog), Beograd 1957. — Profili (katalog), Zagreb 1967. VI. Mć.

FILIPOVIĆ, Ines, arhitektica (Zagreb, 2. III. 1936). Studij arhitekture završila u Zagrebu (1959). Suradnica u Majstorskoj radionici D. Iblera i D. Galića (1966—67). Radi u arhit. biroima »Ostrogović« i »Osnova«, a od 1977. na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. U suradnji s N. Filipovićem radi projekte za adaptaciju hotela »Dubrovnik« (1972), stambenu zgradu u Zamenhofovoj ul. (1976), hotel »Dubrovnik II« (1982, nagrada »V. Kovačić«), te za poslovnu zgradu INA-Naftaplina u Šubićevoj ul. (1982), sve u Zagrebu. Bavi se uređenjem interijera od kojih se ističu diskoteka »Šekspir« u Splitu (1986), kavana »Argentina« (1988, nagrada »V. Nazor«) i »Velvet« (1991) te optika »Vista« (1993) u Zagrebu. Sudjeluje na natječajima za hotel »Gradski podrum« (1967, I. nagrada, s B. Kinclom i N. Filipovićem) te za isusovačku crkvu na Jordanovcu (1982, s N. Filipovićem).

LIT.: N. Polak, Ines i Nikola Filipović, ČIP, 1982, 3—4. — D. M. Vlahović, Fenomen jedne envelope, ibid., 1982, 3—4. — R. Ivančević, Od slijepe ulice maštovit vidik, ibid., 1982, 11. — T. Premrl, Pročelja kao slika i izraz nutrine, ibid., 1983, 5. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985, Arhitektura, 1986, 196—199. — S. Križić-Roban, Argentina, ČIP, 1988, 9. J. M. M.

FILIPOVIĆ, Nikola, arhitekt (Zagreb, 13. III. 1934). Diplomirao je na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu (1959) na kojemu djeluje kao profesor. Suradivao u Majstorskoj radionici D. Iblera i D. Galića (1966—67). S I. Filipović radi niz interijera i adaptacija (hotel »Dubrovnik«, 1972; kavane »Match Ball«, 1972. i »Charlie«, 1972; restoran »LR«, 1979) te projekte (stambena zgrada u Zamenhofovoj ul., 1976; hotel »Dubrovnik II«, 1982, nagrada »V. Kovačić«; poslovna zgrada INA-Naftaplina u Šubićevoj ul., 1982, sve u Zagrebu). Sudjelovao je na natječajima za hotel »Gradski podrum« (1967, I. nagrada, s I. Filipović i B. Kinclom) te za isusovačku crkvu na Jordanovcu (1982, s I. Filipović).

LIT.: N. Polak, Ines i Nikola Filipović, ČIP, 1982, 3—4. — D. M. Vlahović, Fenomen jedne envelope, ibid., 1982, 3—4. — R. Ivančević, Od slijepe ulice maštovit vidik, ibid., 1982, 11. — T. Premrl, Pročelje kao slika i izraz nutrine, ibid., 1983, 5. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945—1985, Arhitektura, 1986, 196—199. T. Pl.

FILIPOVIĆ, Martin, graditelj u Zadru (XV/XVI. st.). Sklopio ugovor (13. III. 1508) s benediktinkama u Zadru za produženje i pregradnju crkve Sv. Marije. Sagradio je novu fasadu, južni i dio sjev. zida. Posao su završili, nakon 1535, kamenari D. Rudičić i I. Vitačić.

LIT.: I. Petricoli, Renesansna pregradnja crkve sv. Marije u Zadru, Zadarska revija, 1967, 2—3.

FILIPOVIĆ, Zoran, fotograf (Brčko, Bosna i Hercegovina, 27. IV. 1959). Studirao arhitekturu na Sveučilištu u Zagrebu. Raznolikim kutovima snimanja, kontrastima svjetla i sjene postiže dramatičnost. Objavljuje knjige za koje sam piše tekstove (*Međugorje*, Zagreb 1988, *Dnevnik smrti*, Zagreb 1992, *Sezona pakla*, Zagreb 1994). Samostalno izlagao u Zagrebu (1983, 1992, 1994), Rimu (1992), Stockholmu (1993), Kopenhagenu (1993), Valenciji (1994).

LIT.: A. Farnworth, Sarajevo: When War hits home, Photo District News (New York), I 1994. K. Ma.

FIO, Zvezdana, slikarica (Zagreb, 28. VII. 1954). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1978 (R. Goldoni). Predstavница tzv. transavangarde u suvremenome hrv. slikarstvu. Linearnim načinom gradi kompozicije u kojima se predmeti i prostor ritmički raščlanjuju u slobodne i intenzivno obojene znakove (*Crveni atelje*, 1981; *Peć*, 1981; *Autoportret među stablima*, 1982).

I. i N. FILIPOVIĆ, hotel *Dubrovnik II*. u Zagrebu

Z. FILIPOVIĆ, *Vinkovci* 1991.

